

Către: **DI Petru ROTARU,**
Director al Serviciului Fiscal de Stat

Nr. 47-23/SD din 16 iunie 2023

Ref.: *Referitor la prezentarea propunerilor aferente Regulamentului cu privire la efectuarea controlului de către Serviciul Fiscal de Stat*

Stimate Doamne Director,
Petru Rotaru,

Asociația Businessului European salută deschiderea autorității fiscale la discutarea pe marginea prevederilor acestuia, și ca urmare a recepționării Sintezei compilate aferente proiectului de modificare a Regulamentului cu privire la efectuarea controlului de către Serviciul Fiscal de Stat, aprobat prin Ordinul SFS nr. 320/2019 (în continuare - *Regulament*), vă comunicăm că mediul de afaceri apreciază benefic și respectiv intervenim cu unele propuneri și obiecții, după cum urmează:

1. Este plauzibil faptul că în Regulament va fi elaborat un capitol separat privind descrierea procedurii de efectuare a controlului fiscal cameral, ca urmare a completării Codului fiscal cu noțiunea de control electronic. Menționăm că elaborarea procedurii date va facilita procesul de control fiscal la distanță și va micșora imixtiunea pe perioada controlului fiscal în activitatea agentului economic.

2. Necesitatea desfășurării conținutului Capitolului V „Metodele și sursele indirecte de estimare a sumei obligației fiscale” din Regulament, din motiv că la moment, metodele și procedeele aferente sunt descrise foarte la general și simplist. Desigur nu atentăm la publicarea deschisă a tuturor actelor interne elaborate de SFS, însă unele clarități se necesită, în deosebi cele aferente procedurilor de control aplicate în privința agentului economic.

3. De asemenea, considerăm că va aduce o claritate și corectitudine, dacă la anexa la Citația SFS, va conține și se va indica expres toate tipurile de acte pe care agentul economic urmează să le prezinte în cadrul controlului fiscal și perioada pentru care acestea se necesită a prezenta.

4. O altă problemă identificată de mediul de afaceri este efectuarea controalelor fiscale la agenții economici cu risc de nerespectare a legislației stabilit de SFS foarte mic, fapt ce induce în eroare despre necesitatea efectuării controalelor respective și cheltuirii nejustificative a resursei SFS, precum și crearea ingerinței în activitatea agentului economic supus controlului fiscal.

Revizuirea criteriilor de risc aplicate de SFS ar putea scoate la iveală lipsa criteriilor de risc în vederea aplicării prin intermediul controlului fiscal a unor pârghii de contracarare a fenomenului economiei tenebre și a asigurării unui mediu concurențial corect pentru toți contribuabilii. Astfel, se impune necesitatea de reexaminare sau definirea criteriilor de selectare a riscurilor aferente contribuabililor supuși controlului fiscal, și includerea în planul contribuabililor supuși controlului fiscal, doar a contribuabililor cu grad de risc major.

5. Cu referire la **pct. 8**, menționăm despre necesitatea clarificării unor noțiuni și anume „darea de seamă care induce în eroare”, „darea de seamă care reflectă fapte ce constituie infracțiuni”, din motiv că formulările specificate sunt vast interpretative și induc în eroare percepția și procedura care urmează a fi publicată.

6. În partea ce ține de prevederile **pct. 18**:

a) reiterăm necesitatea de dezvoltare a procedurii specifice și stabilirea expresă a termenului maxim de suspendare a controlului fiscal, în scopul excluderii situațiilor de posibil abuz la prelungirea excesivă a termenului de suspendare a controlului fiscal.

b) la conținutul Notei raport în adresa conducerii SFS privind suspendarea și efectuarea unui control repetat, considerăm imperios de necesar de a prezenta agentului economic a extrasului din Nota raport dată, care va conține motivele prezentate de SFS aferente suspendării controlului fiscal/inițierii controlului fiscal repetat.

7. Cu referire la **pct. 20**, aferent termenului de efectuare a controlului fiscal, reiterăm necesitatea excluderii din conținutul normei a cuvântului „*inclusiv*”, din motiv că la etapa actuală se admite abuz din parte SFS și anume în partea ce ține de prelungirea excesivă a întregului proces de control, nedelimitarea și nespecificarea expresă a termenilor de control aferente suspendării controlului fiscal, acordă SFS pârghii nelimitate de a suspenda unele cazuri de control.

8. Totodată, insistăm aferent necesității de completare a **pct. 22** din Regulament, cu textul „Controlul fiscal se efectuează în așa fel încât să afecteze cât mai puțin activitatea curentă a contribuabilului și să utilizeze eficient timpul stabilit pentru efectuarea controlului fiscal”.

Propunerea dată se referă la faptul ca controlul efectuat de reprezentanții SFS, urmează a fi efectuat în așa mod încât să nu perturbeze/stopeze activitatea companiei pe parcursul zilelor când efectuează controlul la fața locului, precum și să utilizeze eficient timpul (de exemplu: dacă anumite acțiuni de control pot fi efectuate timp de câteva ore, atunci să nu fie târăgănat procesul atât de reprezentanții SFS cât și de contribuabil).

9. La **pct. 32** după cuvintele „*facilitățile fiscale*” de completat cu cuvintele „*și alte drepturi*”;

10. Examinarea oportunității de corelare a prevederilor stabilite la **pct. 46** și **pct. 175**, aferente condițiilor de efectuare a controlului fiscal prin metode și surse indirecte, din motiv că prin prisma prevederilor pct. 46 în cazul în care în cadrul controlului fiscal contribuabilul refuză să prezinte sau nu prezintă la prima cerere documentele solicitate de către funcționarul fiscal pentru efectuarea acestuia, se întocmește un act de control în care va fi specificat acest fapt, fiind aplicate mai apoi de către Serviciul Fiscal de Stat prevederile art. 253 alin. (1) și după caz art. 253 alin. (5) din Codul fiscal și se va purcede la utilizarea metodelor indirecte de estimare în funcție de obiectul supus controlului și metodele de verificare.

Însă, **pct. 175**, stabilește condițiile în care sunt divergențe la documentele contabile ale contribuabilului sau lipsa actelor date, iar ca rezultat al stabilirii acțiunilor date se va purcede doar la efectuarea controlului fiscal prin metode și surse indirecte și ulterior deja, după, sancționarea contribuabilului supus controlului fiscal respectiv.

11. De asemenea, considerăm oportun examinarea oportunității de elaborare a procedurilor de efectuare a controlului fiscal în cazul în care contribuabilul supus controlului fiscal este dispus de a conlucra cu autoritatea fiscală și aplicabilitatea circumstanțelor atenuante la stabilirea sancțiunilor.

12. **Punctul 47** stabilește condițiile de care urmează a se ține cont în cazul în care se constată lipsa, sustragerea, pierderea sau distrugerea documentelor contabile, care în consecință duce la imposibilitatea efectuării controlului fiscal, printre care și obligativitatea stabilită de Legea nr. 287/2017, conform căreia contribuabilul este obligat să le restabilească **în termen de trei luni de la constatare** documentele contabile.

Prin urmare, apare neclaritatea de când urmează a se calcula termenul de trei luni de la constatarea faptului dat, însă incertitudinea se manifestă prin faptul necunoașterii momentului de când începe a curge termenul dat, și anume:

a) De la momentul identificării faptului de către contribuabil;

b) De la momentul constatării de către o autoritate publică;

13. În partea ce ține de completarea **pct. 64** din Regulament cu prevederi referitor la răspunderea martorului prevăzută de lege pentru prezentarea de date și informații false sau eronate, am considera necesar de a suplini cu următorul text: „ , fiind atenționat referitor la răspunderea penală prevăzută de art. 312 din Codul penal, pentru declarația mincinoasă, concluzia falsă sau traducerea incorectă.”;

14. Punctul 83 supct. 2) prevede că în cazul în care prin control se constată calcularea salariilor inferioare celor medii stabilite pe ramuri de activitate, funcționarii fiscali vor solicita explicații de la angajați, fiind întreprinse acțiuni de conformare voluntară și/sau de estimare a obligațiilor. Respectiv, apare neclaritatea referitor la consecutivitatea acțiunilor care urmează a fi respectat de către inspectorul fiscal.

15. Nu sunt clare prevederile stipulate la **punctele 132 și 135**, referitoare la procedura care urmează a fi aplicată în cazul efectuării controlului fiscal aferente verificării unor tranzacții suspecte cu nerezidenții și a relațiilor civile și economice a agentului economic din Republica Moldova și a unui rezident a altei țări.

16. De asemenea, suntem nedumeriți despre motivele **neexpunerii SFS aferente modificărilor expuse de EBA la pct. 163 și pct. 215**, propuneri prezentate în Documentul de poziție EBA nr. 38/23-SD din 23 mai 2023.

17. Reiterăm importanța prevederilor expuse la pct. 166¹, și menționăm că termenul de suspendare nu este reglementat ca și termen limită. Aceasta poate cauza abuzuri contribuabilului, reieșind din impredictibilitatea cauzată de lipsa termenilor clari și periclitarea afacerii. Ținând cont de prevederile Acordului OECD, termenul de răspuns cu privire la motivul suspendării plus examinarea informațiilor externe provenite de la alte autorități nu poate depăși 60 zile. În consecință, durata totală de suspendare nu poate depăși termenul de 90 zile.

Acest argument a fost totalmente ignorat, dar este imperativ necesar de a fi parte componentă a regulamentului, ținând cont de faptul că pot fi cazuri când au fost utilizate probe obținute ilegal.

Codul de procedură penală și Codul Contravențional reglementează modalitatea și condițiile care trebuie să întrunească probele. Respectiv, nu se poate admite ca în cadrul controlului fiscal să fie administrate probe obținute cu încălcarea prevederilor legale, ținând de prevederile art. 128 din Codul de procedură penală și art. 425 din Codul civil. În consecință menținerea mijlocului de probă astfel administrat aduc atingere caracterului echitabil al procesului de probațiune.

De asemenea, în cazul emiterii de către SFS a Deciziei de inițiere a controlului fiscal repetat, la decizie se va anexa în mod obligatoriu extrasul din conținutul Notei raport în adresa conducerii SFS privind suspendarea și efectuarea unui control repetat, care va cuprinde doar referire la motivele inițierii controlului fiscal repetat. Considerăm imperios de necesar de a prezenta agentului economic a extrasului din Nota raport dată, care va conține motivele prezentate de SFS aferente suspendării controlului fiscal/inițierii controlului fiscal repetat.

18. Insistăm aferent propunerii expuse de EBA la pct. 217, privind completarea punctului dat cu obligarea SFS de a aduce la cunoștința contribuabilului a actului de control, care va fi consideră data recepționării actului de către contribuabil, fapt confirmat prin semnătura contribuabilului aplicată pe actele confirmative. Propunerea dată are importanță majoră din motiv că din data aducerii la cunoștință a actului se calculează de când începe a curge termenul de depunere a dezacordului pe marginea actului de control, și procesul dat demonstrează respectarea drepturilor contribuabilului de a utiliza pârghiile legale de apărare în fața autorității fiscale.

19. La **pct. 219**, se operează cu noțiunea de „participanți la control” fără a fi definitivate cine pot fi parte la procesul dat. Respectiv, considerăm necesar prezentarea unei noțiuni aferente „subiecții participanți la control”;

20. Punctul 227, stabilește că durata păstrării actelor de control în arhiva Serviciului Fiscal de Stat va fi de 10 ani din data apariției lor, însă nu este specificată termenul de arhivare a actelor nu mai puțin importante cum ar fi a dezacordului după caz sau a Deciziei aprobate în baza actului de control, fapt ce creează aluzie la faptul că dezacordul sau decizia poate fi păstrată o perioadă foarte restrâns de timp.

21. Punctul 233, prevede că în cazul în care argumentele prezentate prin dezacordul la act sunt întemeiate, despre acestea se va menționa în decizie.

Astfel, pct. 233 nu reglementează următoarele etape ce rezultă ca urmare a constatării faptului că argumentele prezentate prin dezacordul la act sunt întemeiate, și anume:

- se dispune anularea actului de control și efectuarea unui control repetat, sau
- se aduce la cunoștința contribuabilului posibilitatea purcederii la procedura de contestare;

22. La **pct. 243**, solicităm respectuos de a reexamina propunerea prezentată de EBA referitor la informarea contribuabilului privind data de examinare a cazului de control în cazul informării anterioare de către contribuabil a absenței la examinarea

dată, din motiv că contribuabilul urmează să fie informat despre toate etapele procedurale indiferent de faptul participă și el nemijlocit sau nu, dar prerogativa informării se necesită a fi desfășurată.

23. La **pct. 305**, insistăm pe necesitatea armonizării tuturor tipuri de decizii, cum ar fi de exemplu: lipsa Deciziei de restituire a TVA, care la moment se emite de fapt Decizia de încălcare fiscală fără a exista vreo încălcare fiscală, doar aprobându-se suma acceptată spre restituire, din motiv că nu este elaborat și aprobat așa tip de decizie.

Apreciem mult implicarea și efortul Dvs în discutarea problemelor de actualitate cu care se confrunta business-ul prezentate mai sus, reiterăm deschiderea EBA la discutarea și soluționarea acestora.

Cu înaltă considerațiune,

**Mariana Rufa,
Director Executiv
Asociația Businessului European**

Document semnat electronic. Pentru verificarea semnăturii a se accesa: <https://msign.gov.md>

*Executor: Sandra Dolghii
Email: sandra.dolghii@eba.md
Telefon: 069949404*